

P O S U D E K
oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Petr Bulušek

Název práce: Pojem a podstata svěřenského fondu

Jméno a příjmení oponenta: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autor předkládá k posouzení přepracovanou verzi své původní rigorózní práce, kterou jsem nedoporučil k obhajobě, nýbrž k rozsáhlému přepracování včetně metodologických výtek (viz můj posudek ze dne 12. 6. 2017). V práci nicméně (a navzdory výtkám) nadále postrádám stanovení základních cílů, tezí a metodologických postupů. Jestliže autor uvádí, že cílem jeho práce je „poskytnout výklad právní úpravy, napravit původně neblahou pověst svěřenských fondů a vyzdvihnout jejich bezesporu širokou využitelnost,“ nevymezuje si žádný vědecký cíl, jehož prostřednictvím by se snažil prokázat schopnost samostatné tvůrčí činnosti v oblasti výzkumu a vývoje ve smyslu čl. 4 rigorózního řádu. Neklade si totiž žádné otázky, na něž by se snažil nalézt odpověď, a to navzdory mnoha nejasnostem, které začlenění původně anglosaského institutu trustu do českého právního řádu přineslo. Vzhledem k tematickému zaměření práce by se přitom dalo očekávat, že se autor pokusí ozřejmit právní povahu svěřenského fondu a nabídne vlastní podrobnou analýzu všech jeho základních pojmových a konstitutivních prvků. V rozporu s tím však práce stále působí v rozhodující míře jako nekritický kompilát pasáží vybraných z děl jiných autorů. Přetrvávajícím nedostatkem je rovněž skutečnost, že řešitel ve své práci zcela opomíjí komparativní srovnání s cizími právními úpravami a v podstatě rezignuje na skutečné zohlednění zahraniční doktríny a judikatury (pár nahodilých a samoučelných odkazů tuto funkci nemůže plnit). V tomto směru by bylo velice užitečné poukázat na právní úpravu québecké fiducie a s ní související závěry québecké právní nauky a soudní praxe. Práce tak stále působí spíše dojmem povšechného a do značné míry zjednodušeného komentáře jednotlivých zákonných ustanovení (viz zejména kapitola 5), nikoliv jako souvislý odborný text zpracovaný za použití potřebných vědeckých metod. V tomto smyslu je bohužel třeba znovu konstatovat, že autor neprokával nadhled nad zákonným textem a neprojevil smysl pro odbornou syntézu.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Přestože autor zvolil téma *Pojem a podstata svěřenského fondu*, věnuje se této problematice v podstatě pouze v jedné části, v kapitole čtvrté, na str. 54–95 (tj. cca 40 z celkových 114 stran), což způsobuje výraznou disproporci celkového textu. Neúměrně (a zbytečně) dlouhá je první kapitola spočívající výlučně v deskripci historických souvislostí svěřenství (a to ještě toliko z jednoho (příp. 2) zdroje (viz dále). Oponent musí bohužel opět konstatovat, že autor se nedokázal odpovídajícím způsobem vypořádat s logickou strukturou textu, a to ani z hlediska práce s dostupnou literaturou (viz níže).

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu nebyl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů. Pokud jde o analýzu platné právní úpravy, čerpal autor téměř výhradně ze tří zdrojů: Svejkovský,

Bednaříková, Spáčil (sic). Jako nevyhovující lze nadále hodnotit i práci se zahraniční literaturou. Autor pouze nahodile a velice okrajově odkazuje na cizí zdroje (viz např. LUPOI v pozn. 299, WATERS v pozn. 323, CLAXTON v pozn. 326 a 328, BRIERLEY v pozn. 329, BOUCKAERT v pozn. 334), což u čtenáře nutně vyvolává pochybnost, zda příslušné prameny skutečně studoval, anebo pouze citoval skrze jiný bibliografický zdroj. Dále je v seznamu literatury uveden větší počet zahraničních zdrojů, než na kolik je reálně v práci citačně odkazováno, i to budí pochybnost o použitých metodách odborné práce.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je dobrá, třebaže místy jsem narazil na obtížně srozumitelné formulace. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Autor své výklady omezuje na učebnicové notoriety a v daném rozsahu velmi zkratkovitě popisuje zákonná ustanovení. Nedostatečná je nadále i samotná práce se zdroji. Na řadě míst je text pouhým kompilátem sestaveným zásadně z jednoho a téhož zdroje: viz zejména strany 8–13 (Kincl, Urfus a Skřejpek), strany 25–42 (Bednaříková), strany 76–81 (Spáčil a kol), str. 82–95 (Svejkovský a kol.). Některé věty převzaté z použitých zdrojů navíc nejsou řádně citovány, ačkoliv jde o přímou citaci (tj. beze změny textu), jiné jsou leckdy mírně (spíše formálně) upraveny tak, aby působily dojem parafráze původního textu (viz zejména str. 78, 79, 80). Pro srovnání uvádím:

- Řešitel na str. 78: „Prvního svěřenského správce jmenuje zpravidla zakladatel fondu, a to v příslušné smlouvě o vytvoření svěřenského fondu či ve statutu, případně zůstavitel v příslušném pořízení pro případ smrti či ve statutu.“
- Spáčil na str. 1200: „Prvního svěřenského správce jmenuje zpravidla zakladatel ve smlouvě o vytvoření svěřenského fondu nebo zůstavitel v relevantním pořízení pro případ smrti.“
- Řešitel, str. 78: „Zmíněné ustanovení současně svěřuje zakladateli též oprávnění již jmenovaného svěřenského správce ještě za doby existence svěřenského fondu odvolat a jmenovat nového, popřípadě určit pravidla pro takové pozdější odvolání a jmenování svěřenského správce třetí osobou.“
- Spáčil, str. 1200: „Komentované ustanovení však svěřuje zakladateli svěřenského fondu též oprávnění již jmenovaného svěřenského správce odvolat a jmenovat nového, a to již za doby existence svěřenského fondu, popřípadě určit pravidla pro takové pozdější odvolání a jmenování svěřenského správce.“
- Řešitel, str. 78: „To přirozeně neznamená, že by jmenování či odvolání správce nemohlo být soudem následně prohlášeno, a to i bez návrhu, za neplatné ve smyslu ustanovení § 588 NOZ ...“
- Spáčil, str. 1200: „To samozřejmě neznamená, že by odvolání svěřenského správce nemohlo být neplatné např. podle § 588.“
- Řešitel, str. 79: „Ustanovením § 1455 odst. 2 NOZ poskytuje řešení situace, kdy (i) již existující svěřenský fond nemá svěřenského správce, kdy (ii) svěřenský fond nemá potřebný počet správců, ...“
- Spáčil, str. 1200: „Odstavec 2 poskytuje řešení situací, kdy svěřenský fond nemá správce, příp. potřebný počet správců“

Takhle si skutečně nelze představovat práci s odbornou literaturou, jejímž smyslem má být samostatný vědecký výstup. Autor žádné závěry nauky nekonfrontuje, nakoľik pracuje jen s omezeným počtem zdrojů, nedospívá k žádné syntéze. Jak kupř. autor pohlíží na bezúplatné právní jednání, kterým se zřizuje svěřenský fond, a to: a) inter vivos, b) mortis causa? Jde o nový druh liberalitý? Jak na takové právní jednání pohlíží J. E. Brierley (viz článek, na který řešitel ve své práci odkazuje)? Ztotožňuje se řešitel s jeho názorem?

6. Odborná kvalita zpracování tématu diplomové práce

Na rozdíl od druhého oponenta (Thondel) tedy dospívám k závěru, že práce není po odborné stránce standardní a nesplňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně. Neprokuje autorovy hlubší ucelené a utříděné teoretické znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož ani souvisejících otázek ani celkovou širší orientaci v citovaných oblastech.

Závěr:

Předložená práce neprokuje autorovu samostatnost při zpracovávání zvoleného tématu, jeho schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Mrzí mě, že autor nezohlednil kritické poznámky a připomínky uplatněné vůči práci předchozí. Práci proto bohužel nemohu doporučit k ústní obhajobě.

Rigorózní práci hodnotím stupněm: nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 31. 8. 2019

Podpis oponenta rigorózní práce